

Robert Francis

Ukrainska anarkister mot imperialismen och för ömsesidig hjälp i krigstid

Ur *Tempest*, 3 april 2025.

Översättning (från engelska): Jan Czajkowski. Tidigare publicerad av Ukraina-solidaritet.

Det var tidig morgon i USA när jag satte mig ner för att samtala med Anton, samordnare för Solidarity Collectives¹, som samtalade med mig från Ukraina. Trots det stora avståndet och skillnaden i tidszon var allvaret i vår diskussion uppenbart. Kriget gick vidare och människor dog fortfarande. Anton och hans kamrater fortsatte att organisera sig, fortsatte kämpa och fortsatte göra motstånd. För dem var detta inte bara en strid om territorium utan en kamp för överlevnad – en kamp mot både den ryska imperialismen och de andra krafter som försökt dominera Ukraina långt innan kriget ens hade börjat.

Sedan vårt inspelade samtal har mycket förändrats. Donald Trump har återvänt till makten och hans administration har redan börjat pressa Ukraina till förhandlingar som skulle knyta ekonomiska och territoriella eftergifter till amerikanska intressen. Även om Ukraina har varit under rysk press i årtionden – långt före den orangea revolutionen 2004 – utsätts landet nu för ytterligare påtryckningar från Washington, där Trump upprepar Kremels budskap samtidigt som han lockas av Ukrainas tillgångar av sällsynta metaller.

Nu mer än någonsin behöver aktivister i Väst lyssna till rösterna från anarkister och anti-auktoritära krafter i Ukraina. Under alltför lång tid har vissa grupper avfärdat den ukrainska kampen som antingen ett proxykrig eller som ett slagfält för imperialistiska makter. Dessa narrativ osynliggör ukrainarna som i årtal har gjort motstånd mot både den egna statsmakten och mot utländsk intervention. Man bortser från att många av dem som nu strider är samma människor som protesterade mot korruption inom regeringen, motsatte sig nationalism och byggde upp radikala rörelser långt innan kriget började.

Sedan den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina inleddes i februari 2022 har ett nätverk av ukrainska anarkister och antiauktoritära organiserat sig för att stödja sina kamrater vid

---

¹ Solidarity Collective (Solidaritetskollektiv) är ett nätverk av ukrainska anarkister som organiserar sig på en antiauktoritär grund och kämpar i frontlinjen mot den ryska invasionen.

fronten, bidra med humanitär hjälp och utmana bilden av kriget. Gruppen, som kallar sig Solidarity Collectives, fungerar som ett oberoende gräsrotsinitiativ som syftar till att stödja antiauktoritära kämpar samtidigt som man engagerar sig i bredare humanitära och mediala insatser. Deras arbete är ett exempel på att självorganisering, ömsesidig hjälp och direkt aktion kan vara livskraftigt även under extrema krigsförhållanden.

Anton beskriver rörelsens ursprung som ett akut svar på den ryska aggressionen. ”En del av oss hade redan förberett oss för en eventuell invasion i flera år, men inte nödvändigtvis på det sätt som det kommit att visa sig”, förklarar han. ”Det fanns kamrater som föreställde sig ett partisanliknande motstånd, något decentraliserat och utanför de statliga strukturerna. Men när den fullskaliga invasionen ägde rum var kriget av en annan karaktär. Det handlade inte om ett underjordiskt motstånd utan om en direkt, storskalig militär konflikt, och människor var tvungna att anpassa sig.”

Solidarity Collectives har inte bara varit ett ideologiskt projekt utan en praktisk nödvändighet. Många anarkister och antiauktoritära valde att strida i den ukrainska militären, inte på grund av någon nyfunnen lojalitet mot staten, utan för att de insåg att motståndet mot den ryska imperialismen krävde direkt handling. ”Det finns inget alternativ till att strida”, sade Anton. ”Om den ryska armén kapitulerar är kriget slut. Om de ukrainska soldaterna lägger ner sina vapen kommer Ukraina att ockuperas och tusentals människor kommer att torteras och dödas. Det är de enda två möjliga utfallen.”

Deras kollektiv består nu omkring 100 antiauktoritära kämpar i den ukrainska militären med utrustning, sjukvårdsmaterial och logistiskt stöd. Utöver detta engagerar de sig i humanitära initiativ och mediearbete för att motverka den massiva desinformation som sprids om Ukraina, särskilt inom delar av den västerländska vänstern.

En av de utmärkande aspekterna av Solidarity Collectives är de inblandade personernas skilda bakgrund. Till skillnad från konventionella militära enheter som bygger på traditionella nationalistiska eller professionella militära traditioner, består detta nätverk av anarkister, punkare, feminister, fackföreningsmedlemmar och personer från olika subkulturer som före kriget mera sysslade med att organisera protester, ockupera byggnader eller spela i punkband än åt väpnad kamp.

Anton betonar att många av dem som nu kämpar mot den ryska imperialismen kom från underjordiska och aktivistiska grupper, snarare än från statliga institutioner eller nationalistiska grupperingar. ”Många av de människor vi stödjer var involverade i anarkistiska organisationer, feministiska rörelser, antifascistiska fotbollssupportrar eller till och med punkscenen”, förklarar han. ”Det här var människor som tillbringade sin tid på demonstrationer, gick på konserter och stödde projekt för ömsesidig hjälp. Många av dem hade aldrig kunnat föreställa sig att de skulle delta i ett konventionellt krig, men när invasionen kom förstod de att det inte fanns något annat alternativ.”

Den självorganiserande verksamhet som präglade deras liv före kriget har överförts till hur de fungerar på slagfältet. ”Det här är inte människor som bara följer order blint”, säger Anton. ”De tänker kritiskt på vad de gör. De slåss inte för att staten säger åt dem att slåss. De slåss för att de vet vad som står på spel om de inte gör det.”

Bland dem som kämpar eller ägnar sig åt stödarbete finns anarkistiska organisatörer som tillbringade årtal med att göra motstånd mot den ukrainska regeringens politik, fackföreningsmedlemmar som drabbade samman med oligarker, feminister som organiserade sig mot patriarkalt våld och punkare som tillbringade sina nätter med att vråla mot förtrycket i underjordiska lokaler. ”Det finns människor här som före kriget ockuperade byggnader, deltog i Food Not Bombs och skapade autonoma sociala center”, säger Anton. ”Många av

dem hade varit aktiva i direkta aktioner mot korruption och statligt våld i Ukraina. Ändå förstod de omedelbart att det här kriget inte handlar om att försvara den ukrainska regeringen – det handlar om att stoppa en imperialistisk kraft som vill förstöra allt vi står för.”

Detta decentraliserade, icke-hierarkiska sätt att organisera sig har gjort Solidarity Collectives särskilt effektiva när det gäller att tillgodose akuta behov. ”Vi har inte en strikt befälsordning som en traditionell armé”, förklarade Anton. ”Vår verksamhet bygger på förtroende, direkt kommunikation och gemensamma principer. Om någon behöver skyddsutrustning listar vi ut hur vi ska få tag på den. Om en skola behöver bärbara datorer till elever som tvingats flytta på grund av kriget, så organiserar vi oss för att se till att det blir verklighet. Om vi behöver motverka rysk desinformation använder vi våra nätverk för att sprida sanningen.”

Närvaron av internationella volontärer, bland annat vitryssar och ryssar som kämpar mot Putins regim, understryker ytterligare rörelsens transnationella och antiauktoritära karaktär. ”Några av våra kamrater kommer från Vitryssland och Ryssland”, säger Anton. ”De kämpar här för att de förstår att en rysk seger i Ukraina skulle innebära ytterligare förtryck i deras egna länder. De har sett vad Putins regim gör mot oliktankande och de vet att detta är en del av en bredare kamp mot auktoritära regimer.”

Trots sitt engagemang har många av dessa kämpar och aktivister fått betala det yttersta priset. ”Vi har redan förlorat många kamrater”, säger Anton dystert. ”Vissa var ukrainare, andra var internationalister, men alla förstod de varför den här kampen var viktig. En av de mest välkända var Cooper Andrews, en amerikansk anarkist som kom för att kämpa och dödades i april 2023. Han var inte bara en soldat – han var en person som trodde på något större, som satte sitt liv på spel för internationell solidaritet.”

Denna känsla av solidaritet finns även bland dem som inte är direkt involverade i striderna. ”Det handlar inte bara om dem som befinner sig i frontlinjen”, säger Anton. ”Det handlar om alla som stödjer dem – de som organiserar logistiken, de som ger humanitärt bistånd, de som sprider förståelse internationellt. Varje person som deltar i den här kampen är en del av samma rörelse.”

Solidarity Collectives arbete har naturligt utvecklats till att omfatta tre huvudområden: militärt stöd, humanitär hjälp och medieengagemang.

”Inledningsvis låg fokus nästan helt på militärt stöd”, minns Anton. ”Det fanns inget val. Stridande soldater behövde skyddsutrustning, sjukvårdsmaterial, mat och även fordon. Den ukrainska staten kunde trots allt inte försörja alla, och som anarkister tänkte vi inte vänta på att de skulle lösa det.”

Den militära delen av deras arbete innebär att de köper in och distribuerar skyddsutrustning som skottsäkra västar, hjälmar, utrustning för mörkerseende och första hjälpen-kit. ”Vi har fått skyddsutrustning som skjutits sönder men som räddat livet på människor”, säger Anton. ”Om vi inte hade tillhandahållit denna skulle de ha varit döda.”

Bortom slagfältet ger gruppen också humanitär hjälp till civila som drabbats av kriget. ”Det handlar inte bara om att stödja de stridande”, betonade Anton. ”Vi hjälper också civila, fördrivna personer, studenter – alla som har påverkats av kriget. Vi har gett bärbara datorer till studenter som tvingats till distansstudier på grund av osäkra förhållanden, hjälpt till att återuppbygga hem och samarbetat med fackföreningar i hela Europa för att leverera bistånd.”

En annan viktig del av deras arbete är att nå ut i media, både för att bekämpa felaktig information och för att öka medvetenheten om deras insatser. ”Vi måste motverka den ryska propagandan”, säger Anton. ”Det finns en utbredd uppfattning om att Ukraina är invaderat av

nazister, att det bara är ett proxykrig för NATO och att alla som kämpar mot Ryssland på något sätt är agenter för västimperialismen. Detta är nonsens och det är farligt.”

Anton uttryckte frustration över hur vissa delar av den vänstern i väst har internaliserat den ryska propagandan. ”Jag har sett hur självutnämnda vänstermänniskor i USA och Europa har upprepat Kremles budskap utan att ens inse det”, sade han. ”De säger att de är emot imperialism, men de vägrar att erkänna den ryska imperialismen. De säger att de stöder självbestämmande, men när ukrainarna kämpar för det är det plötsligt annorlunda.”

En av de mest omtvistade debatterna kring anarkisternas deltagande i kriget är frågan om antimilitarism. Vissa anarkister utanför Ukraina hävdar att det strider mot antiauktoritära principer att gå med i militären, även i självförsvar. Anton anser dock att detta är en missuppfattning av både krigets natur och anarkismens principer.

”Det finns en skillnad mellan militarism och självförsvar”, säger han. ”Militarism handlar om att använda militärt våld för att hävda makt, dominera och expandera. Vad vi gör är att kämpa mot en invaderande armé som vill utplåna oss.”

Han medgav att anarkister på ett abstrakt plan kanske skulle föredra att organisera motståndet utanför de statliga militära strukturerna, men betonade att de verkliga förhållandena kräver andra val. ”Det här är inte en teoretisk debatt för oss”, sa han. ”Det sker inte i en bok eller i ett diskussionsforum på nätet. Det utspelas i verkligheten, och verkligheten är att människor bombas, torteras och avrättas av ryska styrkor. Pacifism är inte ett alternativ när man står inför ett folkmord.”

Anton pekade på historiska exempel på anarkistiskt väpnat motstånd, som det spanska inbördeskriget, där anarkister kämpade mot fascismen tillsammans med mer traditionella militära styrkor.

”Älskade de spanska anarkisterna den republikanska regeringen? Nej, men de kämpade tillsammans med dem eftersom alternativet var en fascistisk seger”, sade han. ”Vår situation är liknande. Vi kämpar inte för den ukrainska regeringen. Vi kämpar för våra samhällen, vårt folk och vår rätt att existera.”

Utöver frågan om militarism har Anton och andra i Solidarity Collectives tvingats kämpa mot utbredda missuppfattningar om Ukraina – särskilt bland delar av den västerländska vänstern som verkar mer angelägna att kritisera Nato än att stödja det faktiska motståndet mot rysk aggression.

”En av de mest absurda saker jag har hört är idén att Ukraina skulle vara fullt av nazister”, säger Anton. ”Finns det högerextrema element i Ukraina? Självklart finns det det. Precis som det finns i USA, Frankrike, Tyskland och överallt annars. Men de högerextrema har inte makten här. De har aldrig vunnit mer än några få procent av rösterna. Idén att Ukraina skulle vara någon form av fascistisk stat är bara rysk propaganda.”

Han uttryckte också frustration över kraven på en förhandlad fred, särskilt från personer som inte verkar ha någon större förståelse för vad en sådan fred faktiskt skulle innebära. ”Vad betyder 'fred' i det här sammanhanget?” frågade Anton. ”För vissa betyder det att Ukraina ska kapitulera. Det betyder att ukrainare ska ockuperas, fängslas, torteras och avrättas. Det är inte fred. Det är massmord.”

Han noterade det särskilt ironiska i att västerländska vänstermänniskor förespråkar lösningar som skulle leda till deras kamraters död. ”Om Ryssland vinner kommer människor som jag att vara de första som blir måltavlor”, sade han. ”Anarkister, feminister, fackföreningsmedlemmar, alla som har gjort motstånd mot den ryska imperialismen – vi kommer alla att jagas.”

Trots utmaningarna är Anton fortfarande hoppfull om att internationell solidaritet kan göra skillnad. ”Vi har fått ett otroligt stöd från kamrater i Polen, Tyskland, Frankrike, USA och andra länder”, säger han. ”Folk har organiserat insamlingar, skickat utrustning och spridit information om vår kamp.”

Han betonade att en av de viktigaste sakerna människor kan göra är att bidra ekonomiskt. ”Verkligheten är att vi behöver pengar”, säger han. ”Det är det mest direkta sättet att hjälpa till. Vi använder pengarna till att köpa skyddsutrustning, medicinsk utrustning och andra viktiga saker. Varje dollar gör skillnad.”

För dem som inte kan bidra ekonomiskt betonar Anton vikten av att sprida korrekt information. ”Utmana den ryska propagandan när ni stöter på den”, säger han. ”Förstärk de ukrainska rösterna, särskilt de som kommer från antiauktoritära och vänsterorienterade krafter. Se till att folk förstår att det här inte är ett krig vi valt – det är ett överlevnadskrig.”

Kriget i Ukraina har avslöjat misslyckandena hos en stor del av den västerländska vänstern, som alltför ofta betraktar konflikten genom geopolitiska abstraktioner snarare än genom den kamp som förs av dem som gör motstånd mot imperialismen. Anton och hans kamrater kämpar därför att alternativet är ockupation, förtryck och död. ”Vi har inte lyxen att debattera självförsvar”, sade Anton. ”Den frågan besvarades när de första bomberna föll.” Att avfärda Ukrainas motstånd som ett proxykrig är inte antiimperialism, det är att medverka till Rysslands koloniala våld.

Om Ukraina förlorar är det inte oligarkerna som drabbas – det är arbetare, antiauktoritära, feminister, queers, fackföreningsmedlemmar och aktivister, just de människor som den västerländska vänstern säger sig stödja. Solidaritet kan inte villkoras av ideologisk renhet eller akademiska debatter om imperialism. Den måste vara praktisk, materiell och omedelbar.

Som Anton uttryckte det: ”Vi ber inte om ert godkännande. Vi ber om er solidaritet.”

Medan kriget fortsätter är Solidarity Collectives fortsatt engagerade i både motstånd och ömsesidig hjälp, och arbetar inte bara för Ukrainas överlevnad, utan för en värld fri från imperialistisk dominans. ”Det här handlar inte bara om Ukraina”, säger Anton. ”Det handlar om att visa att motstånd är möjligt. Att imperialismen kan bekämpas. Att människor kan organisera sig, även under de värsta förhållanden, och ändå stå enade i solidaritet.”